

A társadalmi vállalkozások helyzete Magyarországon

Hogyan járulhatnak hozzá a társadalmi vállalkozások a nonprofit szektor fenntarthatóságához, és mi akadályozza őket ebben Magyarországon?

Kutatási összefoglaló

Tóth Laura
NESsT

2011. január 13.

A kutatás célja és módszertana

A kutatás célja

- a társadalmi vállalkozások helyzetének felmérése (a nonprofit szektor fenntarthatósága)
- ellenősztönzők a környezetben
- magyar társadalmi vállalkozások kihívásainak bemutatása - esettanulmányok

Módszertan

- Kvalitatív kutatás: desk research és félig strukturált interjúk
- Interjúalanyok: társadalmi vállalkozások, adományozók/pályáztatók (vállalati, nonprofit, állami), nonprofitokat fejlesztő szervezetek, akadémia (22)

Mi a társadalmi vállalkozás?

Olyan tudatosan tervezett és működtetett **vállalkozói tevékenység**, ami társadalmi problémák innovatív megoldására jött létre.

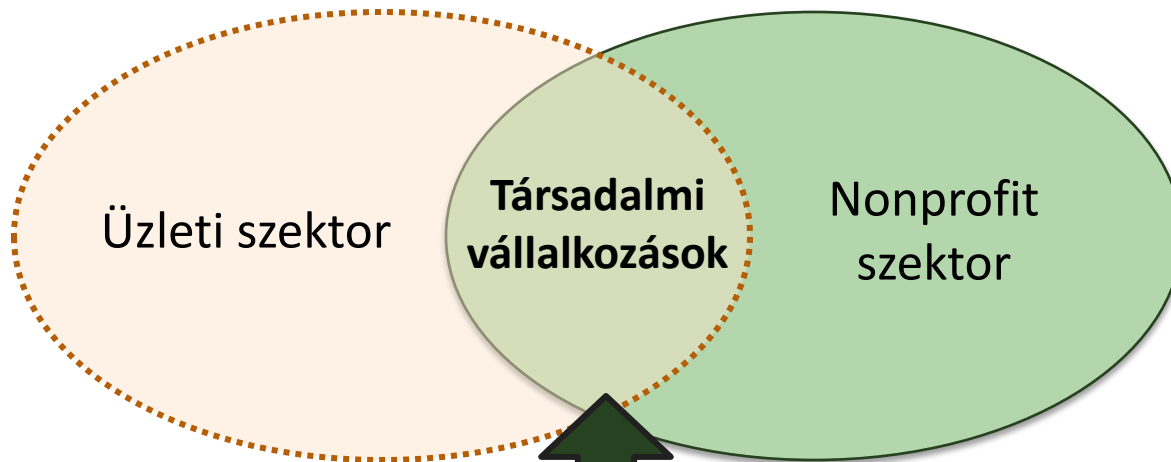
Kettős cél vezérli: a szervezet **pénzügyi fenntarthatóságának** javításán túl célja jelentős **társadalmi hatás** kifejtése.

Mindezt **folyamatosan, felelős módon és magas színvonalon nyújtott termékek és szolgáltatások** értékesítésén keresztül éri el.

Társadalmi vállalkozások

Szektor	For-profit	Nonprofit
Prioritások:	1. Profit 2. Társadalmi cél	1. Társadalmi cél 2. Profit

Társadalmi vállalkozások Magyarországon

- A társadalmi vállalkozások száma nehezen becsülhető
- Az önfinanszírozás jelentős

KSH, 2009: - gazdálkodási tevékenységből bevételek **14,6%-a**

(klasszikus civil szervezetek összbevételeiből);

- a nonprofit szervezetek **48,7%-nál** megjelenik

SELUSI kutatás: összes bevétel **37,6%-a** (104)

Tükörterem kutatás (299):

- alapítványok **75%-ának**, egyesületek **88%-ának** nincs vállalkozási bevétele
- alapítványok **23%**, egyesületek **10%-ánál** közepes vagy nagy súlyú
- Sokszínű vállalkozási tevékenység: szociális szolgáltatások, képzés, tanácsadás, védett műhelyek, egyéb foglalkoztatási modellek, stb.

Egy működő társadalmi vállalkozás: Ízlelő családbarát étterem

Település: Szekszárd, Magyarország
Ágazat: fogyatékosok segítése; szociális szolgáltatások

Küldetés: Új perspektívák nyújtása a munkaerőpiacról kiszorult emberek számára, szükségleteikre építő, komplex szolgáltatások által, valamint a családok tehermentesítése a gyermekek rugalmas ellátásával.

Társadalmi vállalkozás: étterem, amely képzést és munkahelyet biztosít mozgássérült és értelmi fogyatékos embereknek.

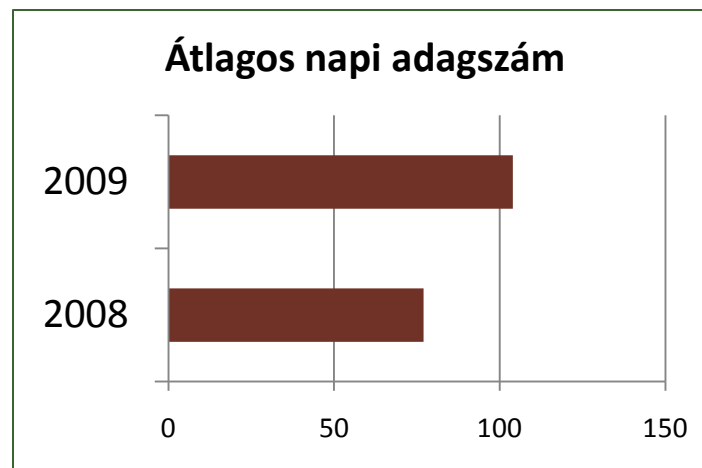
Ízlelő családbarát étterem – 2009-es eredmények

Megváltozott munkaképességű alkalmazottak száma	8
---	---

Nyílt munkaerőpiacon elhelyezett megváltozott munkaképességűek száma	7
--	---

A társadalmi vállalkozásból származó bevétel aránya az éves költségvetésben	13,4%
---	-------

A társadalmi vállalkozásból származó bevétel éves növekedési üteme	33,5%
--	-------

Ügyfél-elégedettség (1-nagyon rossz, 5-kiváló)	4.82
--	------

Az étterem éves nyeresége	4.885.000 HUF
---------------------------	---------------

A társadalmi vállalkozásból származó éves összbevétel	20.268.000 HUF
---	----------------

A nonprofit vállalkozási tevékenység jogi háttere

- Téveszme: a nonprofitok nem vállalkozhatnak
A szabályozás engedi a vállalkozási tevékenységet, de ez nem lehet elsődleges
- Kedvezmények:
 - nem közhasznú: adómentesség: összes bevétel 10%-a, max 10 millió Ft
 - közhasznú: az adóalap 20%-kal csökkenthető, illetve kedvezményezett vállalkozási tevékenység
(közhasznú: összes bevétel 10%-a, de max 20 millió Ft; kiemelten k.: 15%)
- Nonprofit gazdasági társaság: mellétalálás
- Új jogi forma: szociális szövetkezet

A kutatás tapasztalatai

A társadalmi vállalkozás fogalma és modellje kevésbé elterjedt és elismert a donorok és a civileket támogató szervezetek körében.

Akadályok a megkérdezettek szerint:

- instabil pénzügyi helyzet: egyoldalú forrásszerkezet (állami/pályázati), kiszámíthatatlan támogatási környezet
- csábító, nagy összegű EU-s pályázatok
- nincs felhalmozott vagyon, tartalék
- még nem tart itt a szektor
- a profitcél dominanciájának veszélye
- ellenállás a piaci szemlélettel szemben
- a vállalkozói kedvnek, az öngondoskodás kultúrájának hiánya
- kockázatkerülő magatartás
- üzleti, stratégiatervezési ismeretek hiánya
- vállalkozási környezet, vállalkozói terhek

A NESsT hazai tapasztalatai

- Jól működő magyar példák
- A nonprofit szervezetek közül egyre többen ismerik, egyre többen érdeklődnek
- Az elkötelezett nonprofit szervezetek gyakran minden üzleti/vállalkozói tapasztalat nélkül is el tudják sajátítani a vállalkozáshoz szükséges ismereteket/készségeket
- A jelenlegi pénzügyi helyzet : lehetőség is, nem csak akadály
- A profitcél dominánssá válása nem jellemző
- A pályázatók/támogatók kockázatkerülő attitűdje
- Üzletemberek egyéni szinten egyre aktívabb szerepet vállalnak a támogatásban (üzleti know-how)
- Pályázati/támogatási rendszerek anomáliái:
 - a támogatási logika rövid távú gondolkodást eredményez
 - elhibázott implementáció, a hatékonyság nem értékmérő, a „0 körüli érték a jó”
 - bevételszerzési korlátok, még foglalkoztatási pályázatokban is

A társadalmi vállalkozások főbb kihívásai 11 éve és ma

Főbb kihívások	1999	2010
Ellenállás a piaci szemlélettel szemben, hírnév-féltés	✓	✓
A szükséges szervezeti kapacitás hiánya	✓	✓
Üzleti ismeretek hiánya	✓	✓
Finanszírozási kihívások (tervezéshez, induláshoz, fejlesztéshez)	✓	✓
Donorok kockázatkerülő hozzáállása		✓
A szabályozás letisztultatlansága	✓	
Ellenőszítő szabályozások		✓
Kiszolgáltatottság a piaci környezet változásainak	✓	✓

Ajánlások

Szükséges

- a társadalmi vállalkozás modelljének, a jó gyakorlatoknak a megismertetése
- támogatási infrastruktúra bővítése - az induló és fiatal társadalmi vállalkozásoknak pénzügyi és készségfejlesztési támogatás
- alternatív finanszírozási mechanizmusok fejlesztése a társadalmi vállalkozások számára (hitellehetőség, garanciavállalás, stb.)
- pályázati/támogatási logika felülvizsgálata
- bevételtermelést tiltó szabályozások felülvizsgálata
- ösztönzők az árbevétel növelésére
- a hatékonyság ösztönzése
- üzleti modelleknél a piaci változásokhoz igazítás lehetősége
- a nonprofit szektor államtól való függetlenedésének ösztönzése
- az üzleti és a civil szféra közelítése, a vállalkozói attitűd erősítése
- a partnerségen alapuló donor-civil kapcsolatok ösztönzése

Köszönöm a figyelmet!

Tóth Laura

NESsT

Vállalkozásfejlesztési munkatárs

ltoth@nesst.org